

KNIĆ, 24 - 26.09.2020.

The background of the slide is a photograph of a large greenhouse. The structure is made of a metal frame with a translucent covering. Inside, rows of tomato plants are growing, supported by stakes. Numerous white, bell-shaped covers are hanging from the ceiling structure, likely for pest control or light management. The plants are lush green, and some small green tomatoes are visible.

**KURS
INTENZIVNA PROIZVODNJA
POVRĆA I VOĆA U
ZAŠTIĆENOM PROSTORU**

KURS
Intenzivna proizvodnja povrća i voća
u zaštićenom prostoru

PRODAJA I MARKETING SVEŽEG POVRĆA I VOĆA

Vlade Zarić

Potrošnja

Prodaja

Marketing

Potrošnja – kupac je taj
koji odlučuje o sudbini
proizvođača!

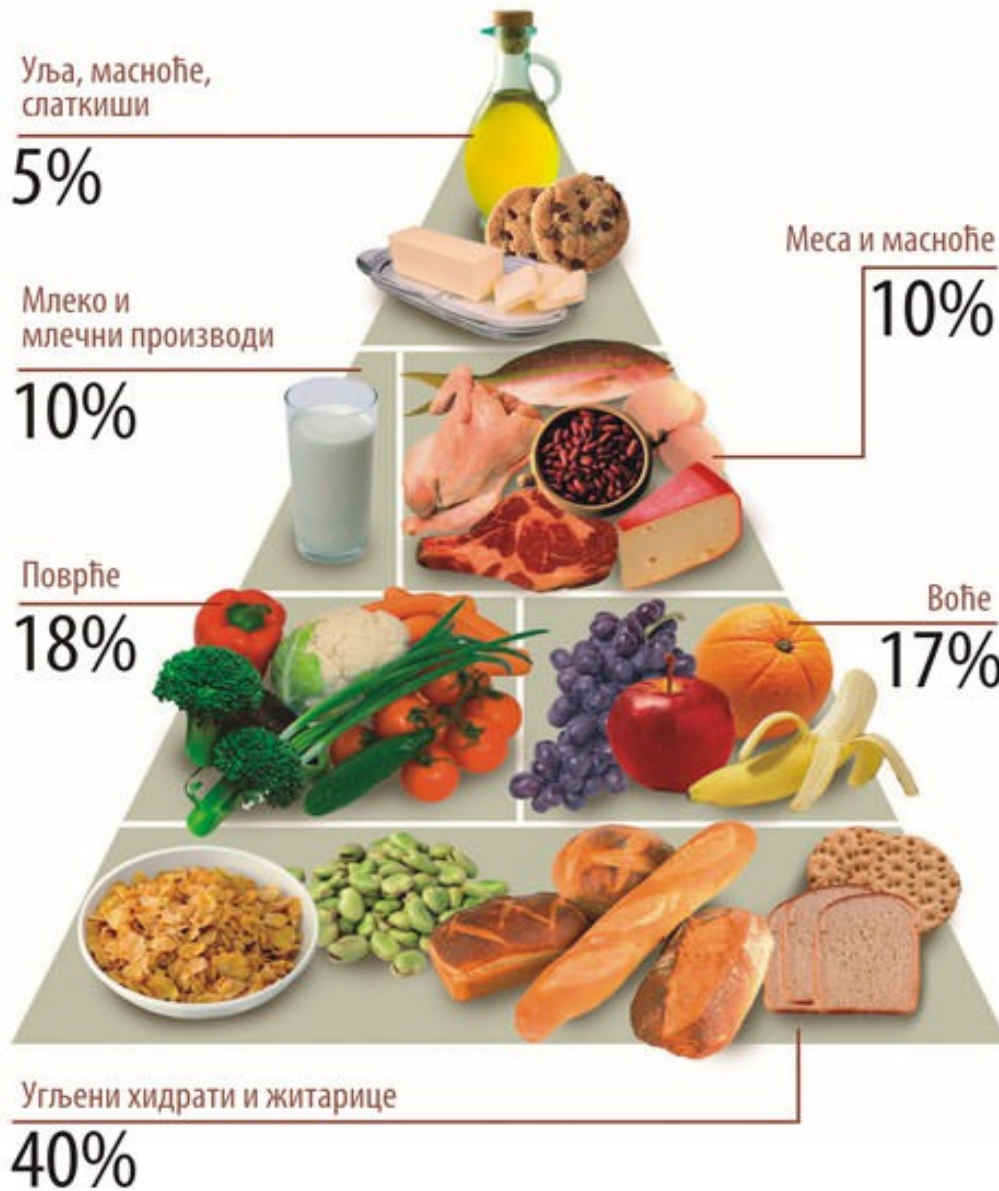
- Pravilna ishrana
- Piramida ishrane
- Preporučena dnevna količina voća i povrća
- Država i zdrava ishrana
- Pravilna ishrana – svest potrošača
- Kult “lepog” tela
- Starenje populacije
- Porodica + kućni ljubimac

Pravilna ishrana

Pravilna ishrana je najbolja zdravstvena metoda i način prevencije mnogih oboljenja

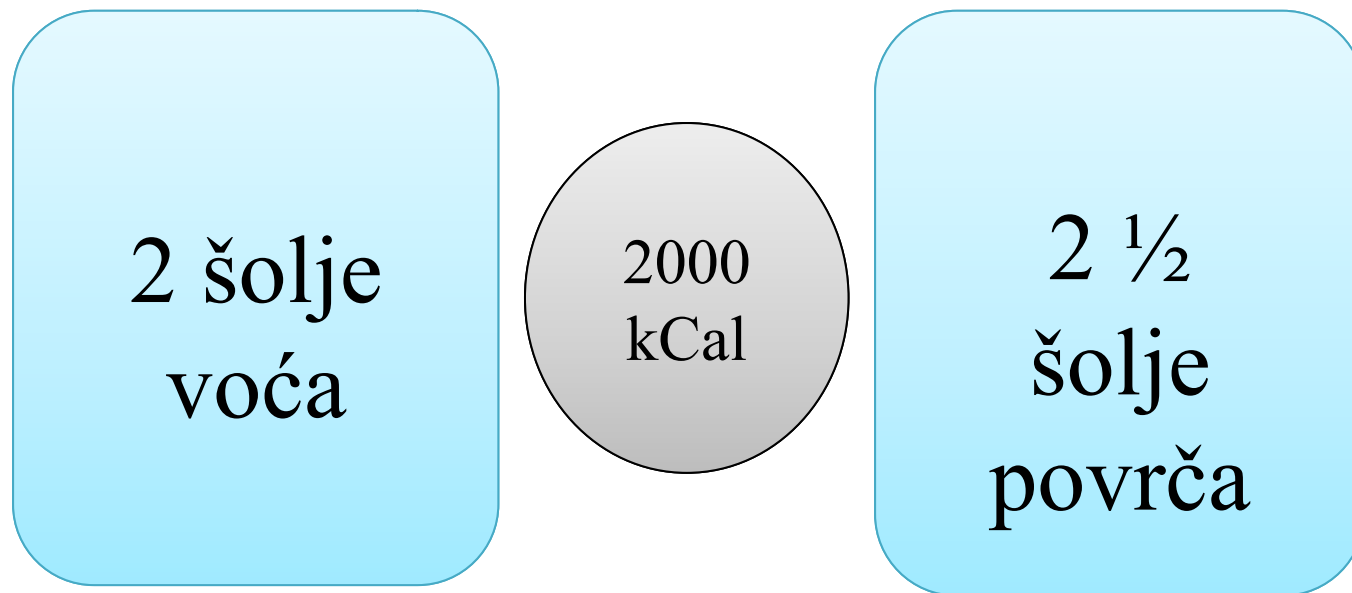
- Zdravlje je direktno uslovljeno načinom života i ishrane
- Način ishrane se pažljivo planira
- Problemi – gojaznost i preterana težina

Piramida ishrane

Preporučena dnevna količina voća i povrća

Istraživanja su pokazala da osobe koje jedu sedam porcija voća i povrća dnevno, u proseku žive nešto više od godinu dana duže od onih koji ne imaju takvu naviku

„Na beogradske pijace stižu kajsije i breskve. Mi vam savetujemo da jedete jednu dnevno. Prva je najlepša. Sve druge su iste kao prva.“

- Duško Radović

Korisne informacije

Povrće

- Jestiti više tamnozelenog povrća i drugog lisnatog povrća, te narandžastog povrća,
- Uključiti u ishranu više leguminoza.

Voće

- Birati raznoliko voće, bilo sveže, smrznuto, konzervisano ili sušeno,
- Izbegavati zaslađene voćne sokove,
- Za dezert birati voće, a ne slatkiš.

Država i njen uticaj na zdravu ishranu

U velikom broju zemalja, a posebno **razvijenim**, država je jedan od najvažnijih promotera zdrave hrane. Aktivnosti koje sprovodi država:

Promovisanje zdrave ishrane

- Kampanje – mleko, voće, ...

Restiktivna regulativa

- Obeležavanje i oglašavanje proizvoda

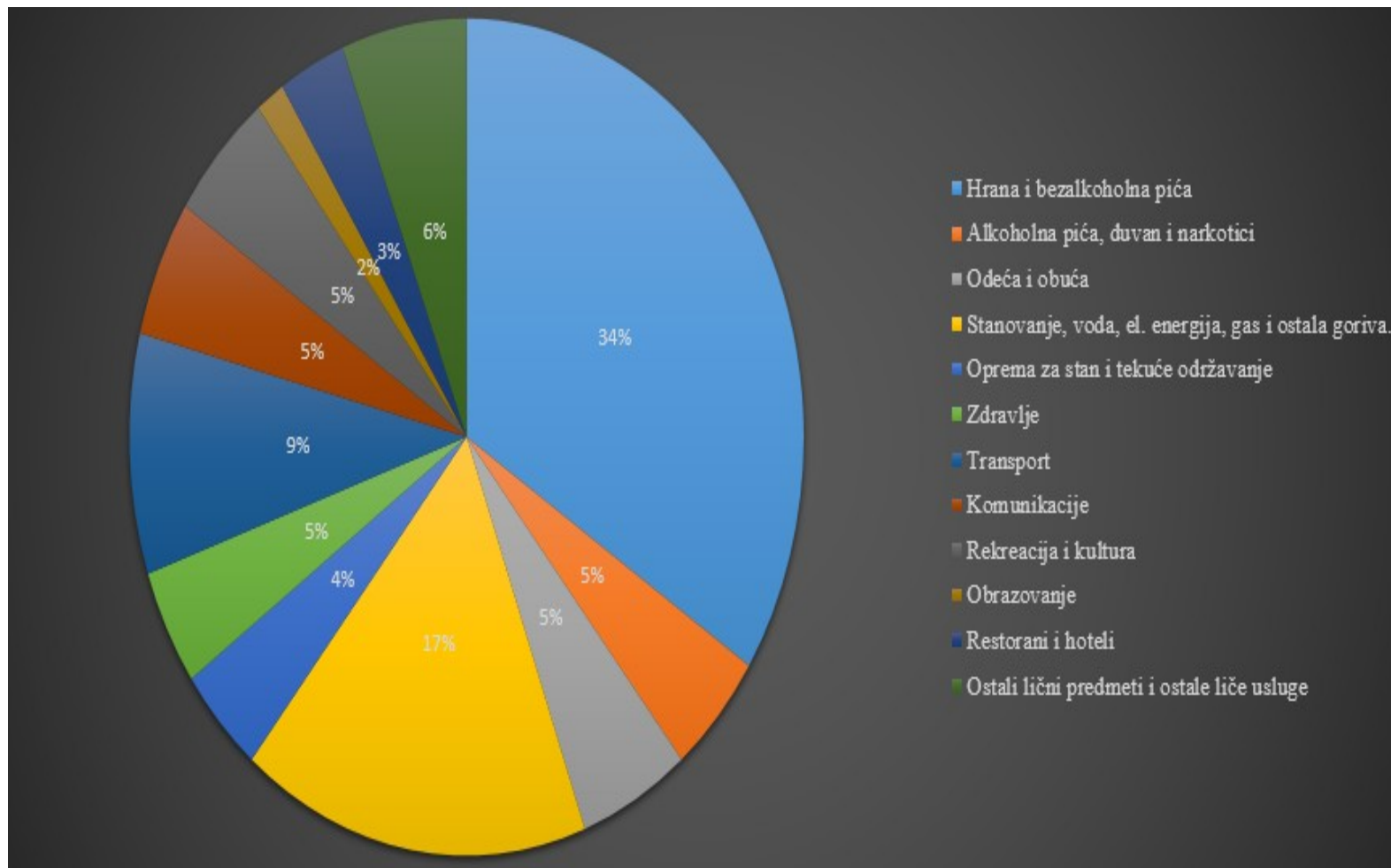
Direktne mere

- Zabrana prodaje

Potrošnja voća i povrća u Srbiji

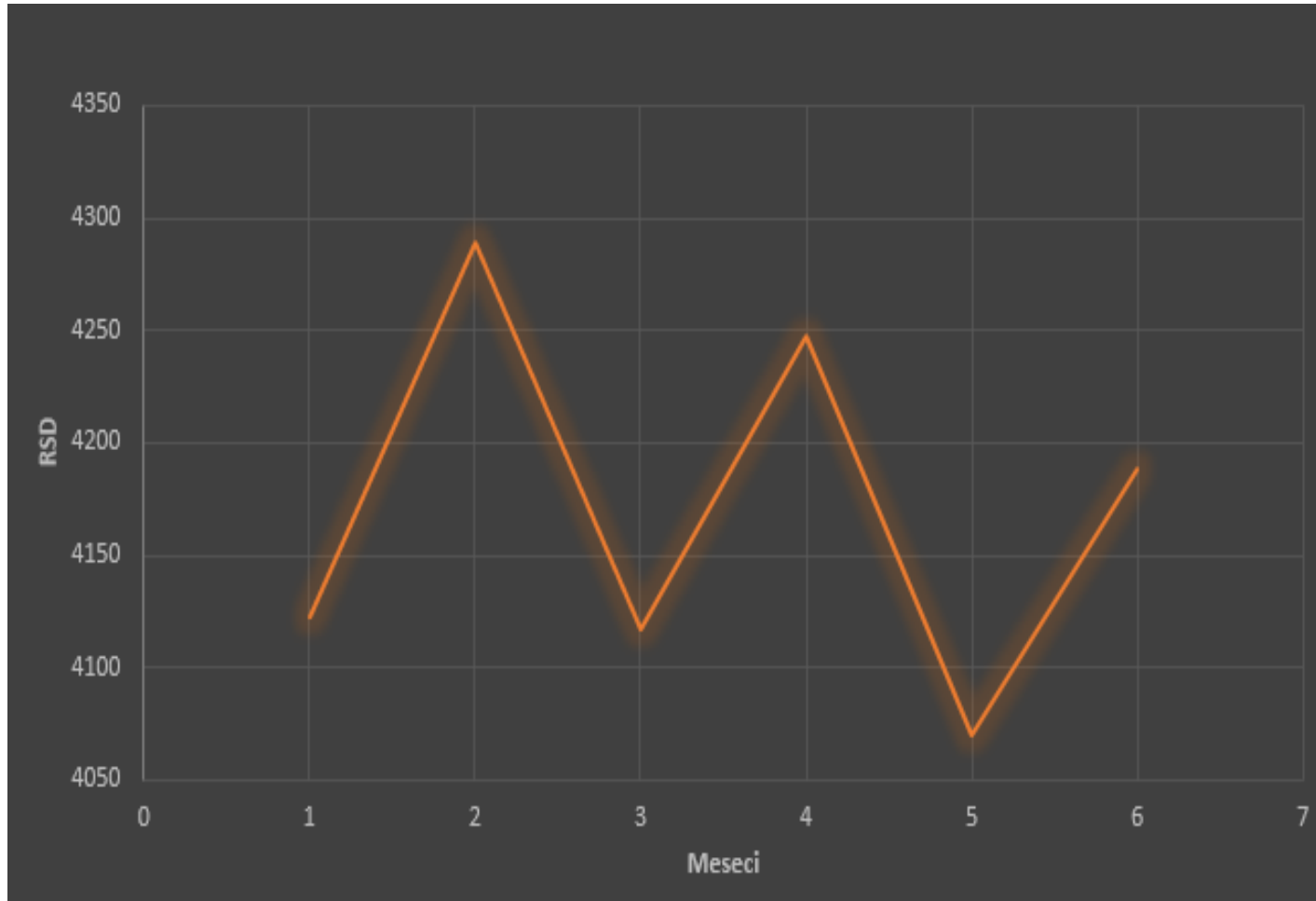
- voće 99,8 kg
- povrće 122,8 kg

Lična potrošnja domaćinstava u Srbiji, 2019.

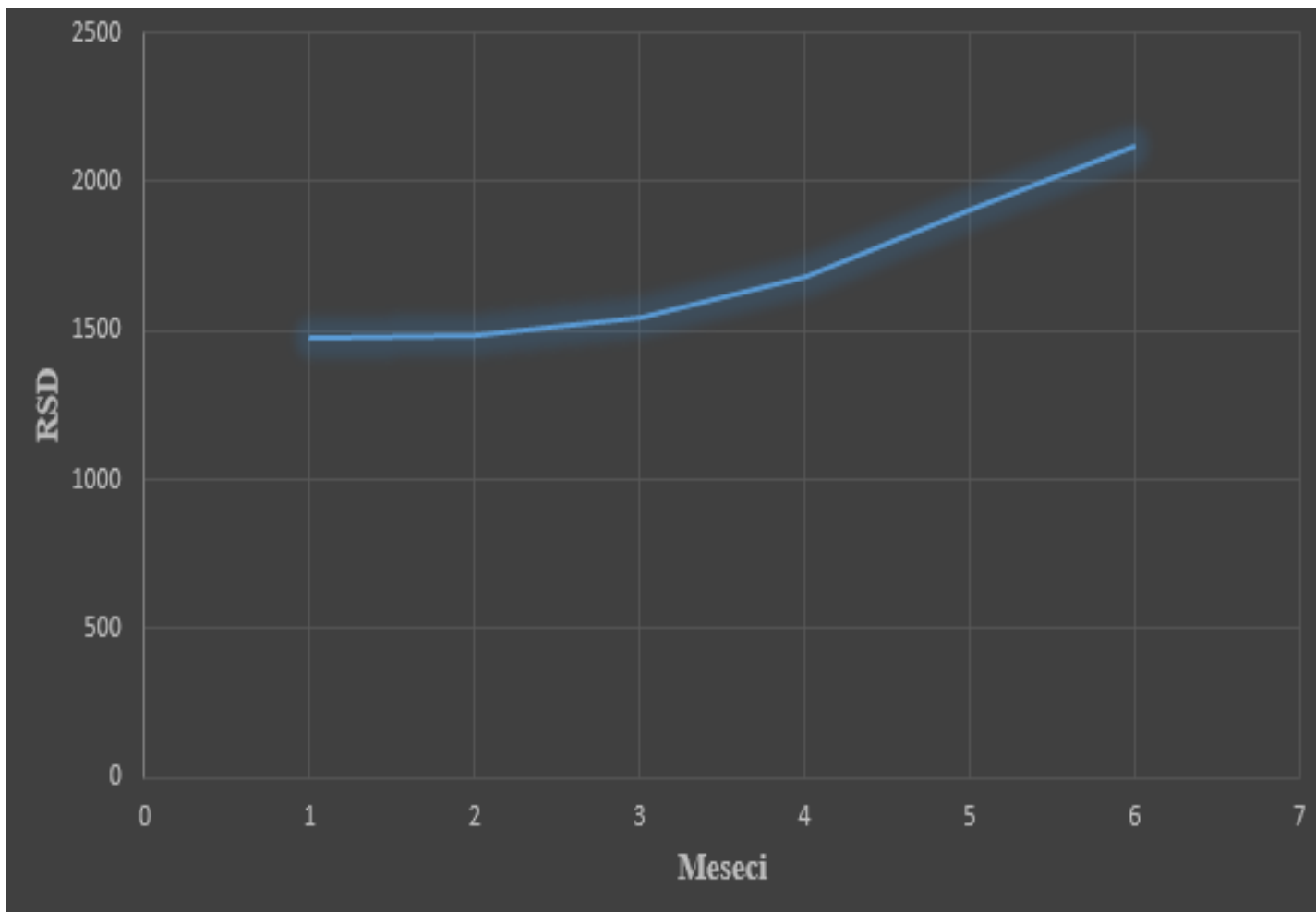
Izvor: Republički zavod za statistiku

Kretanje vrednosti povrća u prosečnoj potrošačkoj korpi stanovnika Srbije, za prvih šest meseci 2020. godine.

Izvor: Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija

Kretanje vrednosti voća u prosečnoj potrošačkoj korpi stanovnika Srbije, za prvih šest meseci 2020. godine

Izvor: Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija

Potrošnja - COVID-19

- Prve dve nedelje – pravljenje zaliha osnovnih životnih namirnica – brašno, ulje, šećer, mast, ...
- Zatim, voće & povrće – jačanje imuniteta
- Vesti i glasine ... “Turska uvodi ograničenja izvoza limuna” – porast tražnje i cena limuna

Reakcija zemalja na COVID-19

- Prekid trgovinskih tokova – zatvaranje granica
- Ograničavanje putovanja ...
- Potrošači u neizvesnosti dalje povećavaju zalihe ...
- Zemlje uvode zabranu izvoza pojedinih osnovnih životnih namirnica
- “Slučaj kvasac”
- Zatvaranje pijaca
- Ograničavanje kretanja

Potrošnja - COVID-19

Posledice

- Kratkoročne nestašica zamznutog graška i zamrznutog voća
- Sve veće osvrtnje na domaće proizvode koji se prodaju online i dostavljaju na adresu

Faktori potrošnje

Demografski faktori

- Godine starosti
- Pol
- Obrazovanje
- Radni status

Specifične grupe

- Žene
- Deca
- Starije stanovništvo

Potrošnja – rezime

Nakon početnog pravljenja zaliha osnovnih životnih namirnica, potrošnja voća i povrća dobija na značaju – Šansa za male proizvođače

Prodaja – farme

Šta se promenilo u periodu COVID-19

Operacije	Ocene				
	Značajno se smanjilo	Smanjilo se	Ostalo je isto	Povećalo se	Značajno se povećalo
Obavljanje zaštite	1	-	-	-	-
Vreme odlaska i povratka sa njiva	-	-	4	-	-
Nabavka inputa i prodaja proizvoda	-	-	4	-	-

Kratak pregled dešavanja po mesecima na primeru PPG proizvođač povrća Beograd – Ovča

2

**Priprema
rasada**

Nije bilo
nikakvih
d

4

**Sadnja u
plasteniku**

Pribavljanj
e dozvole
' je

5

**Klimatski
uslovi**

Hladne
noći i dani,
bez
dovoljno
svetlosti

6

Prodaja

Odlaženje na pijacu uz
poštovanje mera
bezbednosti.
Zapažamo sve više
kupaca koji su
zainteresovani za
kupovinu sa kućnog
praga.

7

8

**Krčenje
plastenika**

Smirivanje
situacije

Proizvođači paradajza u Srbiji – novčana sredstva

Visina jednokratne pomoć u apsolutnom novčanom iznosu određuje se po jedinici upisane površine, odnosno po grlu stoke ili broju košnica i to:

- 25 dinara po kvadratnom metru upisane površine pod gajenjem povrća u zaštićenom prostoru, a najviše 90.000 dinara
- 3000 dinara po grlu krave, a najviše 30.000 dinara
- 500 dinara po grlu ovce ili koze, a najviše 20.000 dinara
- 800 dinara po košnici pčela, a najviše 20.000 dinara

Gde se distribuiraju domaći proizvodi malih proizvođača?

Prodaja na
kućnom pragu.

Isporuka
hladnjačama, voće.

Zelene i kvantaške
pijace, voće i povrće.

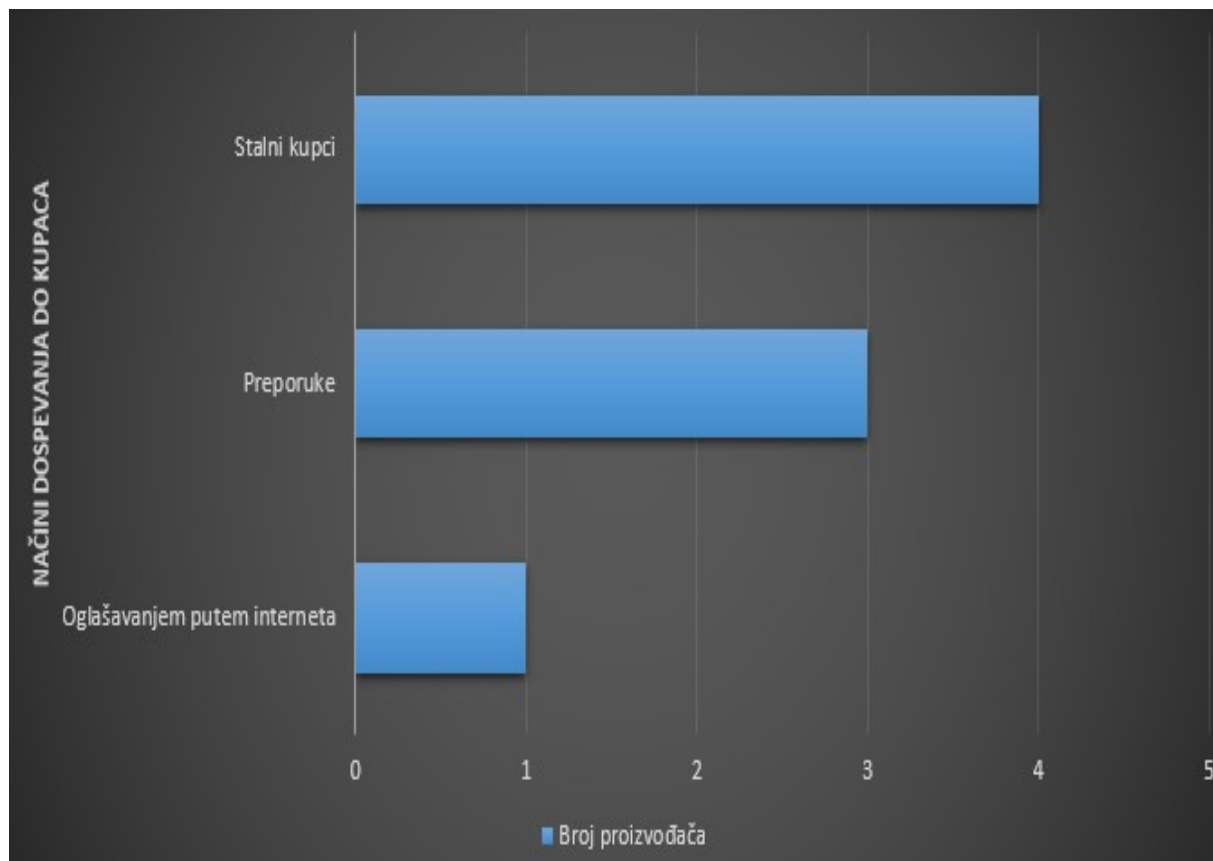

Kanali distribucije – prilagođavanje

- **Mladi proizvođači** nalaze drugačije metode distribucije proizvoda, koji prvenstveno uključuju internet prodaju,
- Isporuka putem posrednika (najčešće brza pošta).
- Takvi proizvodi se nude na sledećim internet aplikacijama:

Mali proizvođači u Srbiji – kome prodati

Izvor: Obrada autora na osnovu prikupljenih podataka.

Prodaja proizvoda iz sopstvene proizvodnje 2020

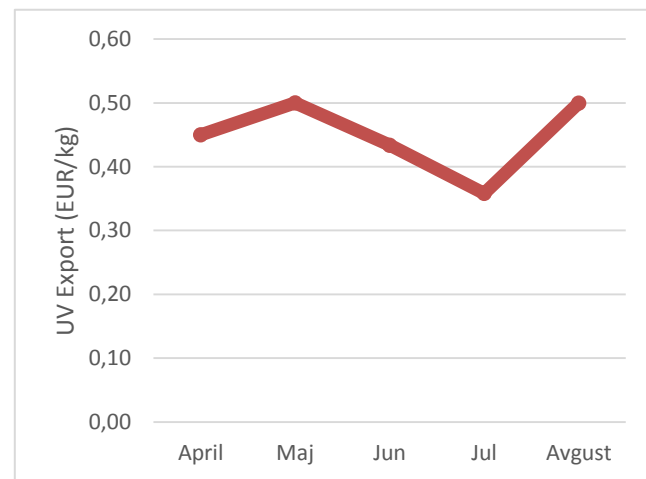
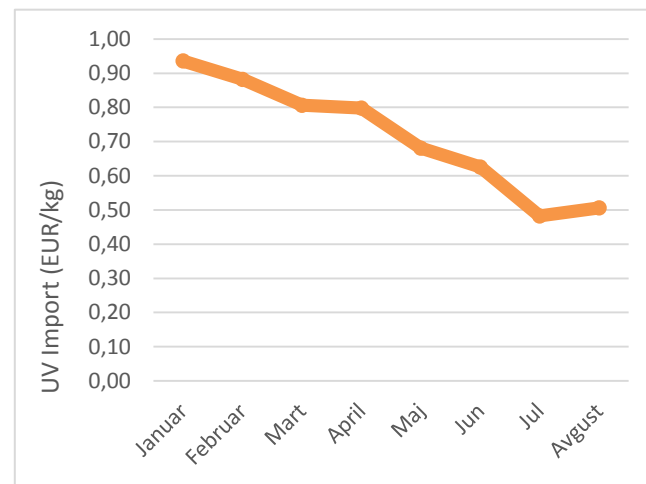
Hladnije vreme krajem krajem aprila i maja dovelo do kašnjenja vegetacije i kasnijeg dospevanja voća i povrća.

Uvoz proizvoda

Trgovina – paradajz (1.1.2020 – 31.08.2020)

- Uvoz (mil. EUR): 19,90
- Izvoz (mil. EUR): 1,24

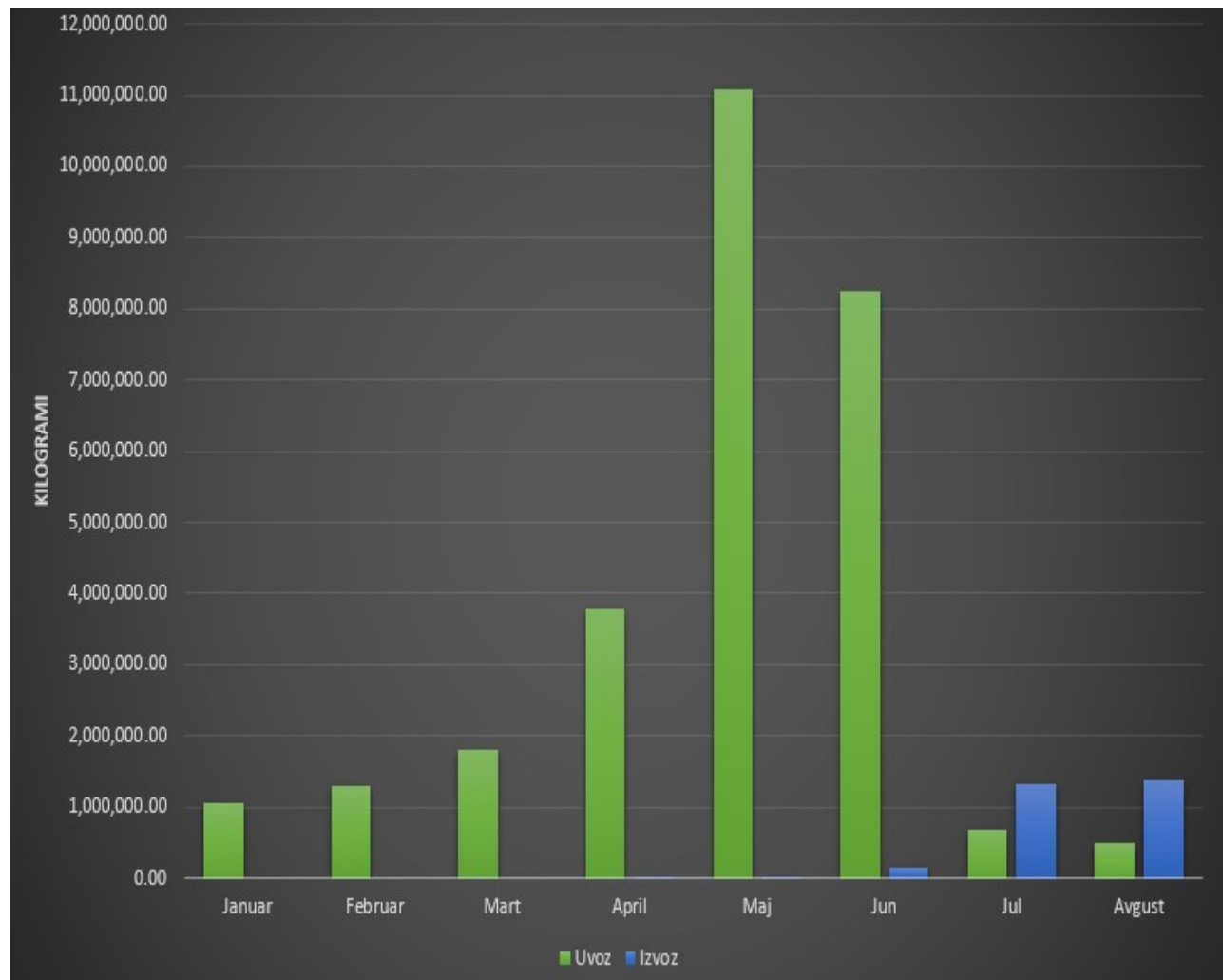
- Uvoz (000 t): 28,45
- izvoz (000 t): 2,88

Proizvođači paradajza u Srbiji – spoljnotrgovinska razmena

Grafik: Prikaz uvoza i izvoza za prvih 8 meseci 2020. godine

- Najviše iz Albanije, gde se uvozi po ceni od 11 din/kg (izvor:<https://www.danas.rs/>)

Prikaz najznačajnijih zemalja za prvih 8 meseci 2020. godine, količinski iskazano

Mesec	Uvoz		Izvoz	
	Količina (kg)	Zemlja	Količina (kg)	Zemlja
Januar	605,662.00	Turska	-	-
	171,854.00	Mađarska	-	-
	98,970.30	Španija	-	-
	74,964.50	Grčka	-	-
Februar	774,515.00	Turska	-	-
	161,466.20	Grčka	-	-
	145,420.40	Mađarska	-	-
	100,453.95	Španija	-	-
Mart	882,854.00	Turska	-	-
	397,965.00	Grčka	-	-
	312,222.80	Mađarska	-	-
	94,678.35	Španija	-	-
April	2,014,978.80	Albanija	11,141.00	Makedonija
	643,068.00	Turska	-	-
	380,455.40	Makedonija	-	-
	346,526.94	Grčka	-	-
Maj	7,615,102.70	Albanija	1,566.00	Hrvatska
	1,899,150.00	Makedonija	-	-
	524,582.50	Holandija	-	-
	298,935.30	Grčka	-	-
Jun	3,697,708.00	Makedonija	75,672.00	Crna Gora
	1,210,557.50	Albanija	72,892.00	BiH
	1,017,410.20	Holandija	7,469.00	Hrvatska
	828,798.00	BiH	3,053.00	Slovačka
Jul	319,196.00	Makedonija	590,790.00	BiH
	119,262.00	BiH	437,212.08	Crna Gora
	99,096.25	Holandija	105,857.00	Grčka
	78,470.80	Mađarska	84,730.00	Buqarska
Avgust	198,183.75	Holandija	907,920.96	Crna Gora
	99,565.00	Albanija	136,726.40	BiH
	74,341.20	Mađarska	136,250.00	Rumunija
	43,068.00	Kosovo	77,620.00	Grčka

Izvor: Obrada autora

Prikaz najznačajnijih zemalja za prvih 8 meseci 2020. godine, vrednosno iskazano

Mesec	Uvoz		Izvoz	
	Vrednost (EUR)	Zemlja	Vrednost (EUR)	Zemlja
Januar	468,240.29	Turska	-	-
	156,458.07	Španija	-	-
	152,305.67	Mađarska	-	-
	83,022.91	Grčka	-	-
Februar	520,673.72	Turska	-	-
	162,682.61	Mađarska	-	-
	130,407.30	Grčka	-	-
	139,095.70	Španija	-	-
Mart	589,946.61	Turska	-	-
	306,789.37	Grčka	-	-
	278,881.03	Mađarska	-	-
	146,309.13	Španija	-	-
April	1,544,379.27	Albanija	5,013.45	Makedonija
	445,412.64	Turska	-	-
	322,791.31	Makedonija	-	-
	297,806.06	Grčka	-	-
Maj	4,905,509.84	Albanija	783.00	Hrvatska
	1,559,327.60	Makedonija	-	-
	325,034.21	Holandija	-	-
	181,474.69	Grčka	-	-
Jun	2,556,207.12	Makedonija	32,405.13	Crna Gora
	774,956.96	Albanija	29,803.01	BiH
	571,315.55	Holandija	4,941.55	Hrvatska
	478,208.83	BiH	2,052.30	Slovačka
Jul	115,668.69	Makedonija	199,204.10	Crna Gora
	64,245.23	Mađarska	159,820.60	BiH
	50,473.39	BiH	47,242.73	Grčka
	34,906.39	Holandija	21,162.50	Buqarska
Avgust	198,183.75	Holandija	465,203.70	Crna Gora
	99,565.00	Albanija	47,657.04	BiH
	74,341.20	Mađarska	43,305.00	Grčka
	43,068.00	Kosovo	72,823.49	Rumunija

Izvor: Obrada
autora

“Zašto uvozimo paradajz iz Albanije, a svoj bacamo?”

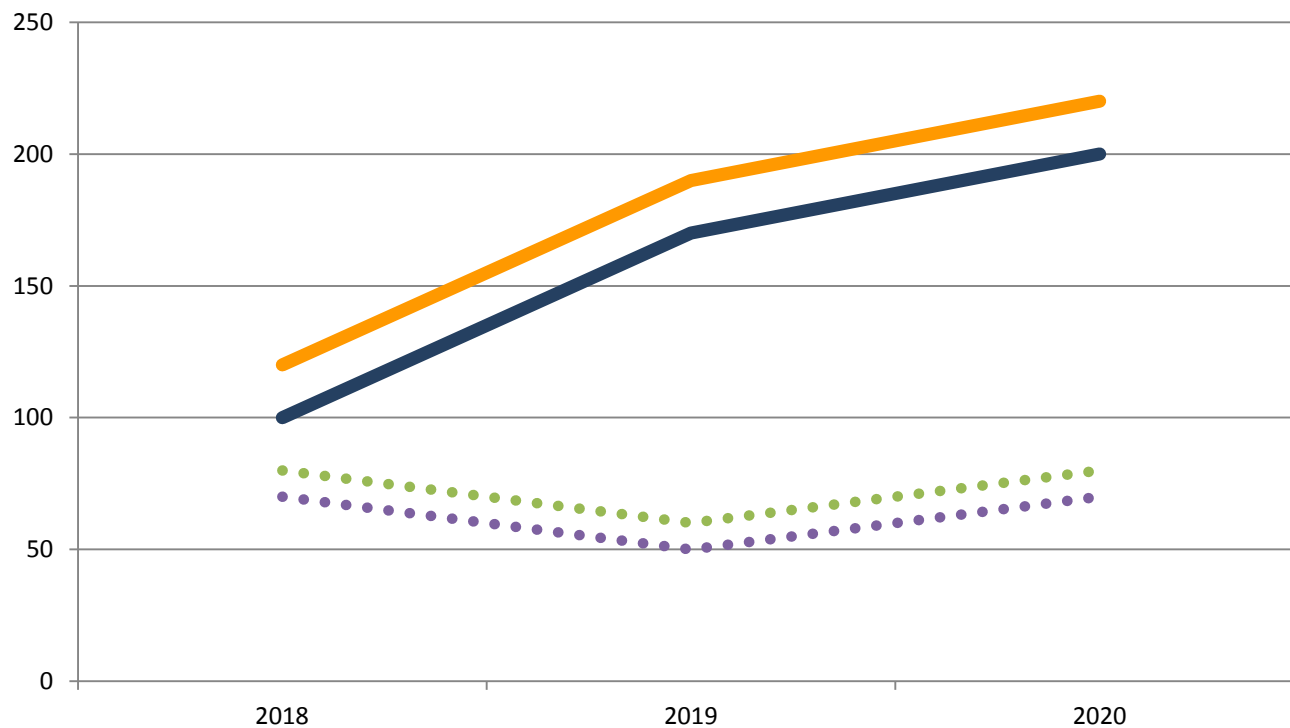
Tokom perioda istraživanja (17.07.-28.07.) proizvođači su govorili da mogu plasirati svoje proizvode po ceni od 30-50 din/kg.

U zadnjoj nedelji jula proizvođači se žale na cenu, te da bacaju svoje proizvode.

„Pre ću počupati i baciti nego dati po 10 dinara/kg“ navodi jedan proizvođač.

Maline

— RSD / kg Vilamet

— RSD / kg Miker

●●● RSD / kg Loh nes

●●● RSD / kg Čáčanska bestrna

Prodaja proizvoda iz sopstvene proizvodnje 2020!

- Nedovoljna količina za velike kupce – ne mogu da napune kamion
- Neujadnečena tehnologija
- Sorte proizvoda koje dospevaju u isto vreme – nema kontinuiteta i navikavanja kupaca
- Jedni druge vide kao konkurenciju ...

Prodaja – rezime

- savremene tehnologije proizvodnje
- ujednačavanje sortimenta i izbor vrsti sa različitim periodom sazrevanja – kontinuitet u prodaji
- bolji tretman proizvoda nakon berbe – sortiranje, podhlada, skladištenje – prodaja u dužem roku
- kreiranje međusobnog poverenja

Prodaja svežeg voća i povrća – trgovina na malo - pakovanje proizvoda

- Pozicioniranje u objektima
- Asortiman
- Vrste pakovanja
- Cene

Upakovani proizvodi konvencionalnog porekla su pretežno pozicionirani u rashladnim vitrinama nedaleko od rinfuzne robe

Pakovanje – konvencionalni

ROTKVICA 150g KLASA 1. BERBA 2020
Za Delhaize Serbia d.o.o. Jurija Gagarina 14,
11070 Novi Beograd, Srbija
Proizvodi i pakuje: PG Aleksandar Ljubojević,
11508 Grabovac 57, Obrenovac, Srbija
Distribuirana: Zeleni Tim d.o.o. Beogradska 46,
11215 Veliko Selo, Beograd, Srbija
Čuvati na temperaturi: 2-8 C
Upotrebljivo do: 12.09.2020

8 606108 990148

● ○ ○ SHOT ON MI 9 LITE
AI TRIPLE CAMERA

ŠTA ZNAČE CIFRE NA BAR-KODU?

Zemlja
porekla

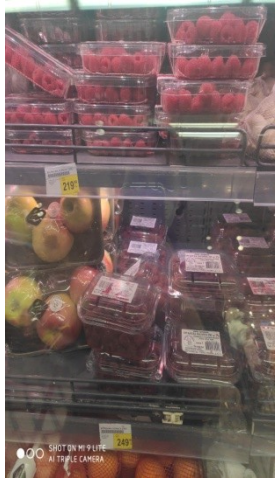
Kompanija koja
je dodelila kod

Obeležavaju
artikal

Kontrolni
broj

Asortiman upakovanih proizvoda – organaski – supermarket

SHOT ON MI 9 LITE
AI TRIPLE CAMERA

SHOT ON MI 9 LITE
AI TRIPLE CAMERA

SHOT ON MI 9 LITE
AI TRIPLE CAMERA

Сене – ринфуз і упаковано

Темпо	Ринфуз		Конвенционална производња		Органска производња	
	количина	цена (дин)	количина	цена (дин)	количина	цена (дин)
Производ						
банане	1кг	114,99	4 ком (500г)	94,99	4ком (500г)	229,99
шаргарепа	1кг	49,99	500г	59,99	500г	139,99
паприка црвена	1кг	119,99	/	/	500г	259,99
ђумбир	1кг	429,99	250г	189,99	200г	299,99

Asortiman – pijaca

Prodaja svežeg voća i povrća – trgovina na malo - pakovanje proizvoda – rezime

- pozicionirani blizu rinfuzne robe
- organski proizvodi imaju poseban kutak
- širok asortiman
- različite vrste pakovanja
- cene rinfuz : pakovanje = 1:2

Prodaja – pakovanje

Pakovati sveže voće i povrće i privlačiti potrošače sa većom kupovnom moći

Promovisanje poljoprivrede u Srbiji

Marketing

- Marketing sadržaja
- Koordinacija marketinških aktivnosti u vertikalnom lancu
- Koordinacija marketinških aktivnosti privatnih firmi i institucija

Za podsećanje ...

- Potrošnja svežeg voća i povrća u blagom porastu
- Prodaja na nivou malih farmi nedovoljna za velike kupce
- Trgovinama na malo preferira pouzdane partnere
- Potrebne jasne marketinške poruke – napraviti marketing sadržaja

KURS
Intenzivna proizvodnja povrća i voća
u zaštićenom prostoru

PRODAJA I MARKETING SVEŽEG POVRĆA I VOĆA

Vlade Zarić